

December-January 2020, Volume 8, Issue 5

Investigating the Relationship between Mothers' Parenting Styles and Social Skills of Primary School Children

Shamsi Houjgan M¹, Bahreini M^{2*}, Ravanipour M³, Bagherzadeh R⁴

1- MSc, Nursing student, Nursing and Midwifery School, Bushehr University of Medical Sciences, Bushehr, Iran.

2- PhD, Associate Professor, Nursing and Midwifery School, Bushehr University of Medical Sciences, Bushehr, Iran. (Corresponding Author)

Email: m.bahreini@bpums.ac.ir

3- PhD, Professor, Nursing and Midwifery School, Bushehr University of Medical Sciences, Bushehr, Iran.

4- PhD, Assistant Professor, Nursing and Midwifery School, Bushehr University of Medical Sciences, Bushehr, Iran.

Received: 23 Aug 2020

Accepted: 29 Nov 2020

Abstract

Introduction: Lack of social skills affects interpersonal relationships, personality development, and adaptation of the child to the environment. Meanwhile, the mother is a member of the family that plays the most effective role in educating the child. The aim of this study was to determine the relationship between mothers' parenting styles and the social skills of primary school pupils in Bushehr (2019).

Methods: In this cross-sectional study, 550 mothers of students from 16 public and non-profit primary schools in Bushehr were randomly selected by cluster sampling method. Data were collected using Bamrind Parenting Style Questionnaire and Matson Social Skills Questionnaire. Data analysis was performed using descriptive statistics and inferential statistics tests of univariate and multivariate regression analysis at a significance level ($P < 0.05$).

Results: The results showed that among the three parenting styles, authoritative parenting the style had a direct and significant relationship with social skills ($P = 0.004$, $\beta = 0.135$). The level of education (the father's academic degree) had a significant reverse relationship with the child's social skills ($P = 0.004$, $\beta = -0.266$).

Conclusions: The results of this study showed that the authoritative parenting style because it is based on maintaining limitations with moderation, interaction, and intimacy, leads to appropriate levels of independence and two-way communication between the child and parents. The results of this study can draw the attention of community and family public health planners and implementers to the important the role that mothers' parenting style has in promoting children's social skills.

Keywords: Mothers' parenting styles, Primary school children, Social skills.

بررسی ارتباط سبک های فرزند پروری مادران با مهارت های اجتماعی کودکان دبستانی

مهدی شمسی هوجقان^۱، مسعود بحرینی^{۲*}، مریم روانی پور^۳، راضیه باقرزاده^۴

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی بوشهر، بوشهر، ایران.

۲- دانشیار، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی بوشهر، بوشهر، ایران (نویسنده مسئول)

ایمیل: m.bahreini@bpums.ac.ir

۳- استاد، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی بوشهر، بوشهر، ایران.

۴- استادیار، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی بوشهر، بوشهر، ایران.

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۶/۲ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۹/۹

چکیده

مقدمه: کمبود مهارت های اجتماعی، روابط بین فردی، رشد شخصیت و سازگاری کودک با محیط را تحت تأثیر قرار می دهد. در این میان، مادر، عضوی از خانواده است که موثرترین نقش را در تعلیم و تربیت کودک ایفا می کند. هدف این مطالعه تعیین ارتباط سبک های فرزندپروری مادران با مهارت های اجتماعی دانش آموزان دبستانی شهر بوشهر (۱۳۹۸) بود. **روش کار:** در این مطالعه مقطعی، ۵۵۰ نفر از مادران دانش آموزان دبستان های دولتی و غیر انتفاعی شهر بوشهر که به صورت خوشه ای تصادفی انتخاب شده بودند از نظر سبک های فرزند پروری و مهارت های اجتماعی فرزندان مورد ارزیابی قرار گرفتند. داده ها با استفاده از دو پرسشنامه سبک فرزندپروری بامریند و پرسشنامه مهارت های اجتماعی ماتسون جمع آوری شد. تحلیل داده ها با بکارگیری شاخص های آمار توصیفی و نیز آزمون های آمار استنباطی آنالیز رگرسیون تک متغیره و چند متغیره در سطح معنی داری $P < 0/05$ انجام شد.

یافته ها: نتایج نشان داد از بین سه سبک فرزندپروری، سبک فرزندپروری اقتدار منطقی با مهارت اجتماعی رابطه آماری مستقیم و معنی دار داشت ($\beta = 0/135$ ، $P = 0/004$). سطح تحصیلات بالاتر از لیسانس پدر با مهارت اجتماعی کودک ارتباط آماری معکوس و معنی دار داشت ($\beta = -0/266$ ، $P = 0/004$).

نتیجه گیری: نتایج این مطالعه نشان داد که سبک فرزند پروری مقتدرانه به دلیل اینکه بر پایه حفظ محدودیت ها همراه با اعتدال، تعامل و صمیمیت می باشد منجر به سطوح مناسبی از استقلال و ارتباط دو سویه کودک و والدین می شود. نتایج این مطالعه، می تواند توجه برنامه ریزان و مجریان بهداشت عمومی جامعه و خانواده را به نقش مهمی که سبک فرزندپروری مادران در ارتقای مهارت اجتماعی کودکان دارد به خود جلب نماید.

کلیدواژه ها: سبک فرزند پروری مادران، کودکان دبستانی، مهارت های اجتماعی.

مقدمه

کند به گونه ای که بدون حمایت آنها، رشد جسمی، روانی و اجتماعی در فرزندان غیر قابل تصور است (۲). خانواده محیطی است که در آن شخصیت کودک شکل می گیرد و هارمونی لازم را کسب می نماید. در میان اعضای خانواده، مادران، بیشترین سهم را در تربیت کودکان بر عهده دارند و هر شکافی که در رابطه مادر-کودک ایجاد گردد، می تواند تأثیر منفی قاطعی بر تحول شخصیت کودک داشته باشد و در آینده به مشکلات رفتاری- اجتماعی او منجر گردد (۳) مشکلات رفتاری- اجتماعی معمولاً نخستین بار در سال های آغازین دوره ای ابتدایی مشاهده می شوند و بین

سلامت روانی و اجتماعی فرزندان، که از آنان به عنوان نسل آینده یا آینده سازان جامعه نام می برند همواره مورد توجه سیاست گذاران و ارائه دهندگان خدمات بهداشت روان در سطح جامعه بوده است. در حقیقت، سنین ابتدایی کودک، از مهمترین و حساس ترین دوره های زمانی است که می تواند آینده سلامت روانی او و جامعه را رقم بزند (۱). در این میان، خانواده و اعضای آن، نقشی اساسی در رشد و تکامل کودکان بخصوص در سال های ابتدایی ایفا می

ساختار استفاده می کنند و فاقد نظم و ترتیب در سبک تربیتی خود هستند (۱۲) در سبک اقتدار منطقی، رفتار والدین با فرزندان مبتنی بر ضوابط اعتدال، تعامل و صمیمیت است (۱۳). بر این اساس بنظر می رسد جنبه های عاطفی روابط والدین و فرزندان نقش مهمی در شکل گیری رفتارها و دیدگاه های اجتماعی کودک دارد. همچنین فرآیند جامعه پذیری کودکان می تواند به طور قابل توجهی تحت تاثیر سبک فرزند پروری والدین باشد (۱۴) چرا که میزان پذیرش اجتماعی کودک از سوی همسالان و توانایی برقراری روابط صمیمانه با آنها از محیط خانوادگی او نشات می گیرد. اگر والدین صادقانه به کودک محبت کنند و به وی اعتماد کنند او نیز دوست داشتن دیگران و چگونه مورد علاقه دیگران بودن را یاد می گیرد (۱۵).

مروری بر مطالعاتی که بر مفهوم فرزند پروری و آثار آن متمرکز بوده اند نشان دهنده اهمیت این مفهوم و البته وجود برخی نتایج متناقض در این زمینه است. برخی از این مطالعات بر آثار منفی سبک های آزادگذار بر رفتار اجتماعی فرزندان تاکید داشته اند. در این زمینه، تحقیقات شفیع پور و همکاران (۱۳۹۴) بر روی ۷۴۱ نفر از کودکان ۶ تا ۱۲ ساله ساکن شهر رشت در شمال ایران نشان داده است که سبک فرزند پروری آزادگذار والدین منجر به بروز مشکلات رفتاری و اجتماعی از جمله رفتارهای ضداجتماعی در کودکان می شود (۱۶). محققین معتقدند والدین آزادگذار در عین توجه بیش از حد به فرزندان، انتظارات کمی از آنان دارند و این می تواند زمینه را برای بروز مشکلات رفتاری و اجتماعی در فرزندان فراهم آورد (۱۷). همچنین نتایج پژوهش طباطبایی راد و همکاران (۱۳۹۶) بر روی ۴۰۰ نفر از دانش آموزان دبستانی شهرستان سبزوار در خراسان (شمال شرق کشور) نشان داده است که همبستگی مثبت و معنی داری بین سبک فرزند پروری آزاد گذار والدین و اضطراب اجتماعی کودکان دبستانی وجود دارد (۱۸). نتایج مطالعه بروی نوجوانان شهرستان شستر در آذربایجان شرقی (شمال غرب کشور) نیز نشان داده است که بین سبک فرزندپروری اقتدار منطقی و رفتار های ضد اجتماعی مانند پرخاشگری فیزیکی، خصومت، خشم و پرخاشگری کلامی، رابطه آماری معکوس وجود داشت (۱۹). در تنها مطالعه دارای نتایج متناقض، نتایج تحقیقی در شیراز در جنوب ایران نشان داده است که فرزندان خانواده هایی که از سبک مقتدرانه

سنین ۸ تا ۱۵ سالگی به اوج خود می رسد (۴) بر اساس نتایج مطالعات انجام شده، ۱۵ تا ۲۲ درصد کودکان در طول زندگی خود اختلالات عاطفی یا رفتاری را به شدت تجربه می کنند (۵) شواهد نشان داده اند آموزش مهارت های اجتماعی به کودکان باعث کاهش بسیاری از مشکلات رفتاری و سازگاری در محیط خانواده و همچنین محیط های تحصیلی می شود (۶).

مهارت های اجتماعی عبارت است از رفتارهای انطباقی فراگرفته که فرد را قادر می سازد با افراد مختلف روابط متقابل داشته باشد، واکنش های مثبت بروز دهد و از رفتارهایی که پیامد های منفی دارد، اجتناب نماید (۷). مهارت های اجتماعی شامل مهارت های بنیادین نظیر حفظ ارتباط چشمی و احترام به فضای شخصی افراد، مهارت های تعامل نظیر حل تعارض در روابط بین فردی و شروع و پایان مناسب گفتگوها، مهارت های عاطفی نظیر شناسایی احساسات خود و نشان دادن همدلی، و مهارت های شناختی نظیر درک اجتماعی و تصمیم های مناسب است. کمبود مهارت های اجتماعی کودکان را با مشکلات متعددی مواجه می سازد و باعث عدم مصالحه و سازش در روابط بین فردی می گردد و بر رشد شخصیت کودک و سازگاری وی با محیط تأثیر منفی می گذارد (۸) در این میان خانواده تأثیر زیادی بر عملکرد کودکان دارد و در صورتی که خانواده دارای کارکردی مطلوب باشد بهترین مکان برای پیشگیری از مشکلات اجتماعی است (۹).

نوع و شیوه تربیتی یا سبک فرزند پروری والدین یکی از عناصر اصلی و فرایندهای پویا و تأثیر گذار درون خانواده است که آثار و تبعات آن بر سلامت روانی و رفتار اجتماعی فرزندان بخصوص مهارت های اجتماعی، رفتارهای ضد اجتماعی، اضطراب اجتماعی، خشم و خشونت مورد توجه قرار گرفته است. بامریند سبک فرزندپروری را به عنوان کارکرد کنترلی والدین معرفی می کند و با توجه به ابعاد رفتار، پاسخ گویی و کنترل، آن را به انواع آمرانه، مقتدرانه و آزادگذار تقسیم می کند (۱۰) والدین مستبد، درجه پایینی از پذیرش نامشروط دارند و سطوح پایینی از پاسخ دهی را به نیازهای کودکانشان دارند و تمایل به انتقاد کردن، تنبیه کردن یا نادیدگرفتن دارند و کمتر از نظر هیجانی در دسترس فرزندشان هستند (۱۱). در سبک فرزند پروری آزادگذار، والدین در اعمال خود از قواعد ناپایدار یا فاقد

استفاده کرده بودند از مهارت‌های اجتماعی کمتری برخوردار بودند (۲۰). به هر حال، این تناقض بخصوص که همچون مطالعه حاضر در جنوب کشور انجام شده است مهم و حائز توجه است به گونه‌ای که انجام مطالعات بیشتر در این زمینه ضروری بنظر می‌رسد. این ضرورت، بخصوص با توجه به تفاوت‌های بارز فرهنگی در مناطق مختلف کشور و نیز اهمیت سبک‌های فرزندپروری در سلامت رفتاری و اجتماعی کودکان به عنوان آینده سازان جامعه، در مناطقی که مطالعات مرتبط با مسئله تحقیق در آنها کمتر انجام شده است بیشتر احساس می‌شود. علاوه بر این، در یک رویکرد جامعه‌نگر که ارائه دهندگان خدمات بهداشت روان باید بر خانواده‌ها تمرکز کنند، ارزیابی و شناخت بهتر ساختار و عملکرد خانواده از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. این مطالعه با هدف تعیین ارتباط سبک‌های فرزند پروری از دیدگاه مادران با مهارت‌های اجتماعی کودکان دبستانی شهر بوشهر در سال ۱۳۹۸ انجام شد.

روش کار

در این مطالعه مقطعی که در سال ۱۳۹۸ انجام شد جامعه پژوهش شامل مادران دارای فرزند مشغول به تحصیل در مدارس ابتدایی شهر بوشهر بود که از میان آنها ۵۵۰ نفر وارد مطالعه شدند. محیط پژوهش شامل مدارس دولتی و غیر دولتی دخترانه و پسرانه بود. جهت محاسبه حجم نمونه، با توجه به قانون حجم نمونه برای تحلیل رگرسیون یعنی انتخاب ۱۰ تا ۳۰ نفر به ازای هر پیش‌بینی کننده، ۱۵ نمونه به ازای هر متغیر پیش‌بین در نظر گرفته شد. بر این اساس، با احتساب ۲۰ متغیر پیش‌بین احتمالی (شامل متغیرهای دموگرافیک) ۳۰۰ نمونه در نظر گرفته شد که با احتساب ضریب ۱/۵ که به خاطر روش نمونه‌گیری خوشه‌ای اعمال گردید حداقل نمونه مورد نیاز ۴۵۰ نفر تعیین گردید. در نهایت با احتمال عدم عودت ۲۵ درصد از پرسشنامه‌ها، برای ۵۷۰ نفر از مادران دانش‌آموزان، دعوتنامه شرکت در مطالعه ارسال شد. معیارهای ورود به مطالعه عبارت بود از: مادر در قید حیات باشد، مادر بیولوژیک کودک باشد، مادر دارای فرزند دبستانی باشد و تمایل به مشارکت در پژوهش را داشته باشد. معیار خروج شامل ابتلای مادر به بیماری روان‌پزشکی و اعتیاد او بر اساس خوداظهاری بود. روش نمونه‌گیری در این مطالعه از نوع خوشه‌ای تصادفی

بود. بدین منظور ابتدا از هر یک از مناطق چهارگانه شهر بوشهر، ۴ دبستان به طور تصادفی (شامل یک مدرسه دولتی و یک مدرسه غیرانتفاعی دخترانه و یک مدرسه دولتی و یک مدرسه غیرانتفاعی پسرانه) و جمعاً ۱۶ دبستان به عنوان خوشه انتخاب گردید. در این مرحله، سهم هر مدرسه با توجه به حجم کل دانش‌آموزان مدارس آن منطقه (به تفکیک دخترانه، پسرانه، دولتی و غیرانتفاعی) تعیین شد. پس از آن با توجه به تعداد دانش‌آموز هر دبستان سهم هر پایه در هر دبستان تعیین شد و دانش‌آموزان هر پایه به روش تصادفی ساده انتخاب شدند. بر این اساس، از روی لیست و شماره پرونده‌های موجود در مدرسه، مادران دانش‌آموزان منتخب که دارای معیارهای ورود به مطالعه بودند جهت شرکت در مطالعه دعوت شدند. بدین منظور، مجموعه‌ای شامل دعوتنامه حاوی توضیحات لازم در مورد اهداف مطالعه، فرم رضایت آگاهانه و پرسشنامه‌های مربوطه در پاکت دربسته از طریق دانش‌آموزان برای مادر آنها ارسال شد. مادران پس از تکمیل فرم رضایت آگاهانه و پرسشنامه‌ها، پاکت حاوی فرم‌ها را از طریق دانش‌آموزان به دفتر مدرسه عودت دادند. پرسشنامه‌ها به صورت خودایفا تکمیل می‌شدند و برای تکمیل مجموعه پرسشنامه‌ها حداکثر ۱۵ دقیقه زمان نیاز بود.

جمع‌آوری داده‌ها در مدت دو ماه (ماه‌های آبان و آذر) انجام شد. ابزار جمع‌آوری داده‌ها شامل فرم مشخصات جمعیت شناختی (شامل سن، سن ازدواج و سطح تحصیلات مادر، سن، شغل و سطح تحصیلات همسر، تعداد فرزند، سن و پایه تحصیلی فرزند)، دو پرسشنامه‌ی سبک فرزند پروری بامریند و مهارت‌های اجتماعی ماتسون بود. پرسشنامه فرزندپروری بامریند شامل ۳۰ گویه و سه سبک "آزادگذاری"، "آمرانه" و "اقتدار منطقی" هر یک با ۱۰ گویه می‌باشد. مقیاس پاسخ‌گویی به گویه‌ها، لیکرت پنج‌گزینه‌ای (کاملاً مخالفم، مخالفم، تقریباً مخالفم، موافقم، کاملاً موافقم) می‌باشد. این مقیاس از صفر تا ۴ نمره‌گذاری می‌شود و با جمع نمرات، ۳ نمره مجزا در مورد سبک‌های آزادگذاری، آمرانه و اقتدار منطقی برای هر آزمودنی، به دست می‌آید. این پرسشنامه در ایران توسط اسفندیاری (۱۳۷۴) مورد استفاده قرار گرفته است. اسفندیاری، پایایی این پرسشنامه را برای سبک آزادگذار ۰/۶۹، برای آمرانه ۰/۷۷ و برای اقتدار منطقی ۰/۷۳ گزارش

۱۹ انجام شد. جهت توصیف متغیرها از جداول فراوانی، میانگین و انحراف معیار استفاده شد. جهت تحلیل متغیرها از آنالیز رگرسیون تک متغیره و به دنبال آن آنالیز رگرسیون خطی چند متغیره با روش همزمان استفاده شد. مفروضات رگرسیون خطی شامل نرمال بودن توزیع باقی مانده‌ها، مستقل بودن باقی مانده‌ها، عدم وجود مشاهده‌ای که داده مستقل یا وابسته آن پرت باشد و عدم وجود هم‌خطی چندگانه برقرار بود. برای همه موارد، سطح معنی داری کمتر از ۰/۰۵ تعیین گردید.

یافته‌ها

از میان ۵۷۰ مادر دریافت کننده دعوتنامه، ۵۵۰ نفر (۹۶٪) پرسشنامه‌ها را تکمیل نمودند. میانگین سن مادران شرکت کننده در پژوهش و فرزندان آنها به ترتیب $35/87 \pm 5/20$ و $9/52 \pm 1/78$ بود. ۲۸۵ نفر (۵۱/۸٪) از فرزندان، پسر و ۲۶۵ نفر (۴۸/۲٪) دختر بودند که از این میان، ۴۰۲ نفر (۷۳/۱٪) در مدارس دولتی و ۱۴۸ نفر (۲۶/۹٪) در مدارس غیر دولتی تحصیل می کردند. همچنین ۲۸ نفر (۵/۱٪) از مادران سرپرست خانوار بودند. سایر مشخصات جمعیت‌شناختی مادران شرکت کننده در پژوهش در (جدول ۱) ارائه شده است. میانگین نمره "اقتدار منطقی" به عنوان بیشترین سبک فرزندپروری مادران و همچنین میانگین نمره "مهارت اجتماعی مناسب" به عنوان بیشترین مهارت اجتماعی کودکان به همراه سایر نتایج مرتبط با انواع سبک های فرزندپروری و حیطه های مختلف مهارت های اجتماعی در (جدول ۲) ارائه شده است. نتایج تحلیل رگرسیون تک متغیره نشان می دهد که سبک فرزندپروری اقتدار منطقی با مهارت اجتماعی کودکان رابطه مستقیم و معنی داری دارد. علاوه بر این، دو متغیر شغل و تحصیلات پدر نیز با مهارت اجتماعی کودکان ارتباط معنی داری داشتند (جدول ۳). نتایج آنالیز رگرسیون چند متغیره در (جدول ۴) نیز نشان داد که سبک فرزندپروری اقتدار منطقی با مهارت اجتماعی کودکان ارتباط مستقیم و معنی داری دارد ($\beta = 0/135, P = 0/004$). از میان متغیرهای دموگرافیک، تحصیلات بالاتر پدر (بالاتر از لیسانس) ارتباط معکوس و معنی داری با مهارت اجتماعی داشت ($\beta = -0/266, P = 0/004$).

کرده است (۲۱). در مطالعه حاضر ضریب آلفای کرونباخ برای حیطه سبک فرزندپروری آزادگذار (۰/۷۰)، آمرانه (۰/۷۶) و اقتدار منطقی (۰/۷۰) تعیین گردید که نشان دهنده پایایی مناسب پرسشنامه است.

پرسشنامه مهارت اجتماعی ماتسون نیز در این مطالعه مورد استفاده قرار گرفت. این پرسشنامه در سال ۱۹۸۳ توسط ماتسون و همکاران برای سنجش مهارت‌های اجتماعی کودکان و نوجوانان ۴ تا ۱۸ سال طراحی گردیده که دارای سه فرم والد، مربی و دانش آموز است. در این پژوهش با توجه به سن مشارکت کنندگان از فرم والد استفاده شد. فرم والد دارای ۵۶ گویه است و بر اساس یک شاخص لیکرت (۱= هرگز تا ۵= همیشه) پاسخ داده می شود. یوسفی و خیر با بکارگیری این مقیاس در گروهی از دانش آموزان مقدار ضریب آلفای کرونباخ و تصنیف را برای کل مقیاس یکسان و برابر با ۰/۸۶ گزارش نمودند. این محققان با استفاده از روش تحلیل عاملی، روایی سازه مقیاس را نیز مورد سنجش قرار دادند و ۵ زیر مقیاس را در قالب ۵ عامل جداگانه شناسایی کردند. زیرمقیاس‌ها عبارتند از: "رفتار اجتماعی مناسب"، "رفتار غیر اجتماعی"، "پرخاشگری و رفتار تکانشی"، "اطمینان زیاد بخود"، و "زیرمقیاس ارتباط با همسالان". در این پرسشنامه، علاوه بر نمره آزمودنی در هر زیر مقیاس، یک نمره کل نیز براساس جمع نمرات زیر مقیاس‌ها به عنوان مهارت اجتماعی کل محاسبه می گردد (۲۲-۲۴). در مطالعه حاضر پایایی برای حیطه‌های مختلف با آلفای کرونباخ برای حیطه مهارت اجتماعی مناسب (۰/۸۹)، رفتار غیر اجتماعی (۰/۷۰)، پرخاشگری و رفتار تکانشی (۰/۸۳)، برتری طلبی و اطمینان زیاد به خود (۰/۷۹)، رابطه با همسالان (۰/۷۳) و برای کل پرسشنامه (۰/۹۰) تایید گردید. این مطالعه از سوی کمیته اخلاق دانشگاه علوم پزشکی بوشهر با کد (IR.BPUMS.REC.1398.102) مورد تایید قرار گرفته است. مشارکت در این مطالعه داوطلبانه بود و مشارکت کنندگان فرم رضایت آگاهانه را امضا نمودند. همچنین، به آنان اطمینان داده شد که انتشار اطلاعات بی نام خواهد بود. جهت اجرای مطالعه مجوزهای لازم از اداره ی آموزش و پرورش و مدیران مدارس اخذ گردید. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم افزار SPSS و ویرایش

جدول ۱: توزیع فراوانی متغیرهای جمعیت شناختی مشارکت کنندگان در پژوهش

متغیر	سطوح متغیر	فراوانی	درصد
پایه تحصیلی کودک (n= ۵۵۰)	اول	۸۹	۱۶/۲
	دوم	۸۶	۱۵/۶
	سوم	۸۳	۱۵/۱
	چهارم	۱۰۱	۱۸/۴
	پنجم	۹۷	۱۷/۶
تحصیلات مادر (n= ۵۵۰)	ششم	۹۴	۱۷/۱
	ابتدایی و سیکل	۹۰	۱۶/۳
	دیپلم	۲۲۵	۴۰/۹
	فوق دیپلم و لیسانس	۲۰۱	۳۶/۵
	فوق لیسانس و بالاتر	۳۴	۶/۲
تحصیلات پدر (n=۵۵۰)	ابتدایی و سیکل	۱۰۲	۱۸/۶
	دیپلم	۱۷۱	۳۱/۱
	فوق دیپلم و لیسانس	۱۹۴	۳۵/۳
	فوق لیسانس و بالاتر	۸۳	۱۵/۱
	کارمند	۲۴۹	۴۵/۵
شغل پدر (n=۵۴۷)	کارگر	۴۷	۸/۶
	آزاد	۲۲۵	۴۱/۱
	بیکار	۱۱	۲/۰
	بازنشسته	۱۵	۲/۷
	کارمند	۹۹	۱۸/۰
شغل مادر (n=۵۵۰)	آزاد	۴۲	۷/۶
	خانه‌دار	۴۰۹	۷۴/۴
	ضعیف	۳۴	۶/۲
	متوسط	۲۹۲	۵۳/۲
	خوب	۱۹۵	۳۵/۵
وضعیت اقتصادی (n=۵۴۹)	خیلی خوب	۲۸	۵/۱

جدول ۲: میانگین و انحراف معیار سبک فرزندپروری والدین و مهارت اجتماعی دانش‌آموزان شرکت‌کننده در پژوهش

متغیر	زیرمقیاس	میانگین	انحراف معیار
سبک فرزندپروری	سهل گیرانه	۱۵/۷۰	۵/۱۲
	آمرانه	۱۴/۴۱	۶/۰۶
	اقتدار منطقی	۳۲/۴۵	۴/۲۳
مهارت اجتماعی	مهارت‌های اجتماعی مناسب	۴/۰۹	۰/۵۶
	رفتار غیر اجتماعی	۱/۸۱	۰/۴۲
	پرخاشگری و رفتار تکانشی	۱/۷۸	۰/۵۲
	برتری طلبی، اطمینان زیاد به خود	۳/۰۲	۰/۶۴
	رابطه با همسالان	۴/۰۸	۰/۵۷
مهارت اجتماعی کل		۲۲۵/۴۳	۲۱/۳۸

مهدی شمسی هوجقان و همکاران

جدول ۳. ضریب رگرسیون و سطح معنی‌داری (رگرسیون تک متغیره) متغیرهای پیش‌بین مهارت اجتماعی در دانش‌آموزان شرکت‌کننده در پژوهش

مهارت اجتماعی کل		متغیر مستقل
سطح معنی‌داری	ضریب رگرسیون استاندارد شده (Beta)	
۰/۳۹۸	۰/۰۳۹	سن
۰/۰۶۷	۰/۰۸۴	جنسیت دختر (رفرنس پسر)
۰/۵۷۲	۰/۰۲۶	مدرسه دولتی (رفرنس: غیر دولتی)
۰/۰۹۹	۰/۰۷۵	سن مادر
۰/۲۲۶	۰/۰۵۵	تعداد فرزند
۰/۹۷۳	۰/۰۰۲	آزاد (شغل مادر (رفرنس: کارمند))
۰/۲۸۴	۰/۰۵۶	خانه‌دار
۰/۴۷۰	۰/۰۳۴	کارگر
۰/۰۳۲	۰/۱۰۳	آزاد (شغل پدر (رفرنس: کارمند))
۰/۳۰۳	۰/۰۴۷	بیکار
۰/۰۶۵	۰/۰۸۶	بازنشسته
۰/۴۸۸	۰/۰۵۳	سیکل
۰/۷۲۲	۰/۰۳۹	دیپلم (تحصیلات مادر (رفرنس ابتدایی))
۰/۲۲۳	-۰/۱۳۲	فوق دیپلم و لیسانس
۰/۹۲۱	۰/۰۰۷	فوق لیسانس و بالاتر
۰/۴۹۴	-۰/۰۵۰	سیکل
۰/۶۷۵	-۰/۰۳۸	دیپلم (تحصیلات پدر (رفرنس: ابتدایی))
۰/۱۹۲	-۰/۱۲۳	فوق دیپلم و لیسانس
۰/۰۰۸	-۰/۲۰۶	فوق لیسانس و بالاتر
۰/۴۱۹	-۰/۰۷۷	متوسط
۰/۸۱۲	-۰/۰۲۲	خوب (وضعیت اقتصادی (رفرنس ضعیف))
۰/۷۵۲	-۰/۰۱۹	خیلی خوب
۰/۸۵۸	-۰/۰۰۸	سبک فرزندپروری سهل‌گیرانه
۰/۲۴۰	-۰/۰۵۵	سبک فرزندپروری آمرانه
۰/۰۱۵	۰/۱۱۳	سبک فرزندپروری اقتدار منطقی

جدول ۴: ضرایب تحلیل رگرسیون برای بررسی عوامل پیش‌بین مهارت اجتماعی دانش‌آموزان شرکت‌کننده در پژوهش

برای ۰/۰۹۵٪ فاصله اطمینان ضریب رگرسیون		سطح معنی‌داری (P value)	آماره t	ضریب رگرسیون استاندارد شده (Beta)	ضریب رگرسیون استاندارد نشده (B)	متغیر مستقل
حد بالا	حد پایین					
۲۲۷/۶۰۵	۱۹۴/۱۰۸	۰/۰۰۱	۲۴/۷۴۱	-	۲۱۰/۸۵۶	مقدار ثابت
۶/۸۷۵	-۱۱/۰۳۷	۰/۶۴۸	-۰/۴۵۷	-۰/۰۲۵	-۲/۰۸۱	کارگر
۴/۸۷۹	-۶/۳۶۴	۰/۷۹۵	-۰/۲۵۶	-۰/۰۱۷	-۰/۷۴۲	آزاد (شغل پدر (رفرنس: کارمند))
۱۷/۶۶۵	-۱۳/۳۸۷	۰/۷۸۷	۰/۲۷۱	-۰/۰۱۳	۲/۱۳۹	بیکار
۲۰/۲۷۱	-۳/۳۲۰	۰/۱۵۹	۱/۴۱۲	۰/۰۶۸	۸/۴۷۵	بازنشسته

۳/۹۳۵	-۱۵/۰۵۸	۰/۲۵۰	-۱/۱۵۱	-۰/۰۸۴	-۵/۵۶۱	سیکل	تحصیلات
۳/۹۲۴	-۱۳/۵۰۴	۰/۲۸۱	-۱/۰۸۰	-۰/۱۰۲	-۴/۷۹۰	دیپلم	پدر (رفرنس: ابتدایی)
۱/۱۳۰	-۱۷/۷۳۶	۰/۰۸۴	-۱/۷۳۰	-۰/۱۸۷	-۸/۳۰۳	فوق دیپلم و لیسانس	
-۵/۱۸۳	-۲۶/۳۶۷	۰/۰۰۴	-۲/۹۲۷	-۰/۲۶۶	-۱۵/۷۷۵	فوق لیسانس و بالا تر	
۱/۱۴۸	۰/۲۱۵	۰/۰۰۴	۲/۸۷۰	-۰/۱۳۵	۰/۶۸۲	سبک فرزندپروری اقتدار منطقی	

$R^2=۰.۱۵$, Adjusted $R^2=۰.۱۴۲$, $F=۸.۴۱۰$, $P\ value<۰.۰۰۱$

بحث

این سبک نیز برای فرزندان این والدین بیشتر از کودکان متعلق به سایر جوامع بنظر آید (۲۰). برای مثال مطالعات نشان داده اند در جامعه جمع گرای چین سبک فرزندپروری اقتدار منطقی مهم ترین جنبه سبک فرزندپروری نیست زیرا مطابق با تفکر کنفوسیوس کودک ایده آل کودکی است که از خود خویشتنداری نشان داده و رفتار و عواطف خود را کنترل نماید به همین دلیل در این فرهنگ میزان کنترل والدین بر کودکان بیشتر از میزان کنترلی است که والدین سایر جوامع با کودکان خود دارند (۲۹).

در مطالعه حاضر، سبک فرزند پروری اقتدار منطقی، بیشترین و سبک آمرانه، کم ترین نمره سبک های فرزندپروری را در بین والدین مشارکت کننده در این مطالعه به خود اختصاص داده بودند که با نتایج مطالعات مختلفی که در شهرهای مختلف ایران در تهران (۳۰)، تبریز (۳۱) و اصفهان (۳۲) انجام شده بود مشابه است. در مطالعات خارج از کشور نیز نتایج مطالعات در چین (۳۳) و همچنین اندونزی (۲۷) مشابه با مطالعه حاضر بود. این در حالی است که در برخی مطالعات، سبک مستبدانه بیشتر از سایر سبک های فرزندپروری مورد توجه و استفاده والدین بوده است و در تضاد کامل با نتایج مطالعه حاضر، سبک اقتدار منطقی در جایگاه آخر قرار داشت (۱۱). این تناقض های مشهود، باید محققین را متقاعد کند که این حیطه نیازمند انجام مطالعات بیشتر بخصوص مطالعات کیفی است تا بتوان درک عمیق تری از تفاوت های موجود در دیدگاه والدین نسبت به سبک های فرزندپروری کسب کرد. علاوه بر این، به دلیل انطباق های مداومی که در شیوه های فرزندپروری والدین صورت می گیرد، سبک های فرزند پروری را پدیده ای پویا می شناسند. مادران، نوزادان و کودکان نوپای خود را مرتب در آغوش می گیرند و نوازش می کنند ولی به تدریج که کودکان بزرگ می شوند و از نظر شناختی و روانی اجتماعی رشد می کنند ابراز محبت مادر نیز تغییر شکل و محتوا پیدا می کند (۳۵). بنابر

این مطالعه با هدف تعیین ارتباط سبک های فرزندپروری مادران با مهارت های اجتماعی فرزندان دانش آموز آنها انجام شد. نتایج نشان داد که از سه شیوه فرزندپروری، سبک اقتدار منطقی ارتباط مستقیم و معنی داری با مهارت اجتماعی فرزندان دارد. نتایج دو مطالعه که در چهارمجال بختیاری (۲۵) و تهران انجام شده است نشان داده اند که از میان سه سبک فرزند پروری، بین سبک فرزند پروری اقتدار منطقی با رشد اجتماعی ارتباط معنا دار وجود دارد به گونه ای که بکارگیری سبک فرزندپروری اقتدار منطقی از سوی والدین به افزایش رشد اجتماعی کودکان منجر می شود (۲۶). در مطالعاتی مشابه در اندونزی (۲۷)، هندوستان (۲۸)، محققان نشان دادند که والدینی که سبک فرزندپروری اقتدار منطقی برای تربیت فرزندان خود بر می گزینند به پیشرفت مهارت های اجتماعی - عاطفی کودکانشان اهمیت بسیاری قائل هستند در نتیجه کودکان آنها دارای شایستگی اجتماعی بهتر نسبت به دیگر کودکان هستند (۲۸) در تضاد با نتایج این مطالعات، نتایج جالب مطالعه ای در شیراز نشان داده است که فرزندان که متعلق به خانواده های با سبک اقتدار منطقی هستند از مهارت های اجتماعی کم تری برخوردارند (۲۰). در تحلیل این نتایج نباید از تشابهات و البته تفاوت های فرهنگی حاکم بر مناطق مختلف کشور و سایر نقاط جهان بی اعتنا گذشت. محققین معتقدند که با توجه به مفهوم سبک های فرزندپروری، تأثیر هر یک از این سبک ها با توجه به نوع فرهنگ حاکم بر جامعه می تواند متفاوت باشد. بدین ترتیب، احتمالاً معنی و مفهوم فرزندپروری مستبدانه در یک جامعه سنتی می تواند با مفهوم فرزندپروری در جامعه ای با فرهنگ آزاد و فردگرا متفاوت باشد تا جایی که تأثیر فرزندپروری مستبدانه در یک جامعه سنتی ممکن است نسبت به یک جامعه آزاد نه تنها آنقدر مضر و مخرب نباشد (۱۶) بلکه حتی پیامدهای مثبت

این گروه از مادران، تلقی مثبت تری نسبت به مهارت های اجتماعی فرزندان خود دارند. در توضیح این استدلال می توان به نتایج مطالعه ابوطالب (۲۰۱۳) بر روی ۸۰۲ نفر از مادران کودکان پیش دبستانی اردنی اشاره کرد که نشان داد مادرانی که سبک فرزند پروری خود را سبک اقتدار منطقی می دانستند، مهارت های اجتماعی فرزندان خود را نیز مثبت تر تلقی می کردند در نتیجه میانگین مهارت های اجتماعی فرزندان آنان در حیطه مهارت های مناسب بالاتر از فرزندان مادرانی بود که از این سبک فرزندپروری استفاده نمی کنند (۴۳).

همچون مطالعات دیگر، این مطالعه نیز با محدودیت هایی روبرو است. این تحقیق از نوع کمی بوده در نتیجه محدودیت های مطالعات کمی را با خود دارد. پژوهشگران معتقدند با توجه به ماهیت سازه های اصلی مورد بررسی در این مطالعه، طراحی یک مطالعه کیفی می تواند اطلاعات عمیق تری در زمینه سبک های فرزندپروری والدین و ادراک آنها از این موضوع مهم ارائه دهد. همچنین با توجه به انجام این مطالعه در محیط پژوهش با محدودیت جغرافیایی و ویژگی های خاص فرهنگی اجتماعی، تعمیم نتایج به سایر جوامع باید با احتیاط صورت گیرد.

نتیجه گیری

نتایج این مطالعه بر این امر دلالت دارد که سبک فرزندپروری مادران تاثیر بسزایی در شکل گیری رفتارهای اجتماعی فرزندان دارد. این نتایج تاکید می کنند که سبک فرزند پروری مقتدرانه می تواند از طریق بهبود رفتارهای اجتماعی کودکان، سلامت روانی - اجتماعی آنان در آینده را تحت تاثیر قرار دهد. بدین منظور لازم است تا پرستاران بهداشت روان و دیگر ارائه دهندگان خدمات روانی، در برنامه های ارتقاء بهداشت روانی جامعه و خانواده، به موضوع سبک های فرزند پروری والدین توجه بیشتری نمایند و والدین از همان ابتدای تشکیل خانواده در این زمینه ارزیابی و در صورت لزوم دانش و مهارت های لازم را فرا بگیرند. به منظور انجام مطالعات عمیق تر و گسترده تر در این زمینه پیشنهاد می گردد به منظور تبیین دیدگاه والدین و ارتباط آن با مهارت های اجتماعی فرزندان، سبک های فرزند پروری والدین از دیدگاه هر دو والد (هم مادر و هم پدر) به طور مشترک بررسی و

این، در مطالعاتی که سن فرزندان والدین مورد مطالعه بیشتر بوده است ممکن است تفاوت هایی از نظر سبک فرزند پروری با والدین کودکان با سن کمتر مشاهده شود (۵۰). علاوه بر این، پژوهش های دیگری نیز نشان داده اند که سبک های فرزندپروری والدین با توجه به برخی ویژگی های فرهنگی، دارای تفاوت هایی می باشند که قابل توجه است (۳۶). در همین ارتباط نتایج یک مطالعه نشان می دهد والدین مهاجر آسیایی - آمریکایی بر این اعتقادند که کودکان برای رش و تکامل مطلوب نیازمند راهنمایی های بیشتری هستند، بنابراین از نظر این والدین کنترل رفتار بچه ها، نه تنها ضروری است، بلکه خود نوعی مسوولیت مهم برای والدین به شمار می رود. مسلما در جوامعی با چنین ویژگی ها و باورهایی، طبیعی است که این والدین در پرورش فرزندان، تمایل بیشتری به کنترل فرزندان خود دارند (۳۷).

همچنین نتایج مطالعه حاضر نشان داد که از دیدگاه والدین، بیشترین میزان مهارت اجتماعی فرزندان مربوط به حیطه های "مهارت های اجتماعی مناسب" بود. نتایج مطالعات جعفری ثانی و همکاران (۲۰۱۷) بر روی دانش آموزان پایه ی متوسطه شهر مشهد (۳۸) نشان داد که مشابه با تحقیق حاضر بیشترین نمره میانگین مهارت های اجتماعی مربوط به حیطه ی مهارت های اجتماعی مناسب بود. همچنین در مطالعات دیگری بر روی نوجوانان اردبیلی (۳۹) و نو جوانان کم توان ذهنی استان مازندران (۴۰) نیز علاوه بر تفاوت در نمونه ها، این مطالعات نتایج مطالعه حاضر را تایید کرده اند. همچنین حاجی زاده (۱۳۹۶) در مطالعه ای با هدف بررسی رابطه ی سبک های فرزند پروری با مهارت های اجتماعی ۳۴۰ نفر از دانش آموزان شهرستان خوی دریافت که، بیشترین و کم ترین نمره میانگین مهارت های اجتماعی این دانش آموزان به ترتیب به حیطه ی "مهارت های اجتماعی مناسب" و "رفتار های اجتماعی نامناسب" اختصاص دارد (۴۱) که این مطالعه از لحاظ بیشترین و کمترین نمره میانگین مهارت های اجتماعی با مطالعه حاضر مشابه است (۴۲). بنظر می رسد یکی از دلایلی که باعث شده است نمره ی "مهارت های اجتماعی مناسب" در مطالعه حاضر و سایر مطالعات مشابه، نمره بیشتری به خود اختصاص دهد این نکته باشد که سبک فرزندپروری مادران مورد پژوهش در این مطالعات از نوع اقتدار منطقی بوده است و احتمالا

تطبیق داده شود.

این مطالعه با حمایت مادی و معنوی معاونت تحقیقات و فن آوری دانشگاه علوم پزشکی بوشهر صورت گرفت.

سپاسگزاری

مقاله حاضر برگرفته از پایان نامه کارشناسی ارشد پرستاری کودکان می باشد، پژوهشگران مراتب سپاس و قدردانی خود را از کلیه مادران گرامی شرکت کننده در پژوهش و سازمان آموزش و پرورش استان بوشهر ابراز می دارند. همچنین،

تضاد منافع

نویسندگان این مقاله اعلام می نمایند که هیچ گونه تعارض منافع توسط نویسندگان در نگارش این مقاله وجود ندارد.

References

- Putri H, Suriansyah A, Wahdini E. Effect of education income levels and parenting patterns on children's social behavior. *Journal of k6 education and management*. 2019;2(2):97-106. <https://doi.org/10.11594/jk6em.02.02.03>
- Asghari sharabiani A, Atadokht A. Compare the performance of family students with oppositional defiant disorder and normal. *Rooyesh-e-ravanshenasi journal (RRJ)*. 2019;8(1):175-82.
- Khajehnoori B, Morad khoani M, Shirdel L, Barati S. A study of the relationship between social identity and parenting style ilam city's mothers. *journal of applied sociology*. 2015;27(3):1-14.
- Gowdini R, Pourmohamdreza-Tajrishi M, Tahmasebi S, Biglarian A. Effect of emotion management training to mothers on the behavioral problems of offspring: parents' view. *Archives of rehabilitation*. 2017;18(1):13-24. <https://doi.org/10.21859/jrehab-180113>
- Mohammadi M, Raiegan V, Akbar A, Jalali R, Ghobadi A, Abbasi P. Prevalence of behavioral disorders in iranian children. *Journal of mazandaran university of medical sciences*. 2019;28(169):181-91.
- Shirjang L, Mahriar A, Javidi H, Hosseini Se. The effectiveness of social skills training with parents on oppositional defiant disorder symptoms in children. *Quarterly developmental psychology (journal of iranian psychologists)*. 2019;15(58):127-37.
- Ahmadi H, Moeini M. An investigation of the relationship between social skills and high risk behaviors among the youth: the case of shiraz city. *Strategic research on social problems in iran*. 2015;4(1):1-24.
- Rezaei M, Hosseini Nsd. Effectiveness of puppet show on preschools' social skills and creativity in maragheh city. *Journal of instruction and evaluation*. 2018;10(40):13-26.
- Salehi S, Dehghani M. Evaluation of role of family in prevention of social and cultural damages to adolescents. *International conference on culture, psychopathology and education*. 2017.
- Zoukaeifar A, Musazadeh T. The role of parental parenting styles in predicting social development of preschool children 5 and 6. *Quarterly of social psychology research*. 2020;10(37):87-100.
- Amani M. Prediction of mothers' parenting styles through their attachment styles and personality traits. *Rooyesh-e-ravanshenasi*. 2019;7(11):193-210.
- Karzadeh S, Abdi M, Heidari H. Studying family functioning and the role of maternal parenting styles in predicting children's behavioral problems in boys aged 5 to 10 years in ahvaz city. *Journal of thought & behavior in clinical psychology* 2015;9(36):17-26.
- Nazer M, Mokhtaree M, Sayadi A, Mashayekhi F. The prediction of child personality traits based on parenting styles and its relation with the big five factors of parent personality. *Community health journal*. 2017;10(1):29-39.
- Suat K. The Effects Of The Parenting Styles On Social Skills Of Children Aged 5-6. *MOJES: Malaysian Online Journal of Educational Sciences*. 2018;4(2):49-58.
- Mohebi Nvmh, Moshtaghi S, Shahbazi M. Relationship between family emotional climate and development of social skills and achievement of students primary. *Resear ch in curriculum planning*. 2011;8(30):84-93.
- Shafipour SZ, Sheikhi A, Mirzaei M, KazemnezhadLeili E. Parenting styles and its relation with children behavioral problems. *Journal of holistic nursing and midwifery*. 2015;25(2):49-56.
- Parand A. Parenting styles and their efficacy on children behaviors. *Maghale*. 2010;167:59-8.
- Tabatabaeirad ES, Akbari Balootbangan A. Prediction of internet addiction and social anxiety based on parenting styles in adolescents of sabzevar, iran. *J Educ Community Health*. 2017;3(4):52-8. <https://doi.org/10.21859/jech.3.4.52>
- Ahangareanzabi A, P Sharifidramadi P, Farajzadeh R. The Relationship between parenting style and adolescents aggression in shabestar city. *Jornal of researches of cognitive and behavioral sciences* 2011;1(1):1-8.
- Yousefi F. The relationships between parenting styles, social skills, and some aspects of self-concept among high school students. *Scientific*

- journal of clinical psychology & personality. 2007;1(22):37-46.
21. Minaei A, Nikzad S. The Factor Structure and Validity of the Persian Version of the Baumrind Parenting Style Inventory. *journal of family research*. 2017;13(49): 92-108.
 22. Rezaei A, Hafezi A. Social skills in students with intellectual disabilities, autism, learning disabilities and normal students. *Iranian journal of exceptional children*. 2012;11(4):363-74.
 23. Yousefi F, Khiier M. Assessment Reliability and Validity of Matson's Social Skills Assessment Scale and Comparison of the Performance of High School Girls and Boys in this Scale. *Journal of Social Sciences and Humanities of Shiraz*. 2003;18(2):147-58.
 24. Matson JL, Rotatori AF, Helsel WJ. Development of a rating scale to measure social skills in children: The matson evaluation of social skills with youngsters (MESSY). *Behaviour research and therapy*. 1983;21(4):335-40. [https://doi.org/10.1016/0005-7967\(83\)90001-3](https://doi.org/10.1016/0005-7967(83)90001-3)
 25. Kiani I, Valazadi A. The relationship between parenting styles and social development of school children in Lordegan city. *International congress of interdisciplinary studies in islamic humanities, tehran*, https://wwwcivilicom/Paper-HUMANITY01-HUMANITY01_074.html. 2019.
 26. Rezaei S, Masoudi Far M. Relationship between parenting styles and the rate of social development of children. *University of tehran*. 2015.
 27. Rizka SM, Bacotang JB, editors. The relationship between parenting styles and children's social skills. *International conference on early childhood education*; 2019.
 28. Vijila Y, Thomas J, Ponnusamy A. Relationship between parenting styles and adolescent social competence. *Iosr journal of humanities and social science*. 2013;17:34-6. <https://doi.org/10.9790/0837-1733436>
 29. Jose P, Huntsinger C, Huntsinger P, Liaw F. Parental values and practices relevant to young children's social development in taiwan and the united states. *Journal of cross-cultural psychology*. 2000;31(6):677-702. <https://doi.org/10.1177/0022022100031006002>
 30. Ahmadpour M. relationship between parenting styles and attachment styles with social development of preschool children. MSc Thesis, Tarbiat modarres university; 2010.
 31. Khanjani Z, Mahmoudzadeh R. A Study of Child – rearing styles and behavioral problems of children with employed and unemployed mothers. *Journal of women and culture*. 2013;4(16):37-52.
 32. Sourinejad H, Reisi Dehkordi Z, Kohan S, Shams M, Adibmoghaddam E. Comparison of Parenting Style and Mental Health in Single-child and Multiple-children Mothers in Isfahan, Iran. *Scientific Journal of Nursing, Midwifery and Paramedical Faculty*. 2020;5(4):62-71.
 33. Huang J, Prochner L. Chinese parenting styles and children's self-regulated learning. *Journal of research in childhood education*. 2003;18(3):38-227.
 34. Taghavi K. Relationship between personality characteristics and mothers' parenting practices and family communication patterns with elementary school students was psychological statet.: *Alzahra university faculty of education & psychology* 2016.
 35. Shokouhi yekta M, Parand A, Faghihi A. A comparative study on child rearing styles. *Journal of islamic education*. 2006;2(3):115-40.
 36. Ramezani V, Khodae A, Saeed M, Tabibi Z, Aghamohammadian HR. Healthy and pathological aspects of parenting among Iranian families: A qualitative research. *Journal of research in psycho-logical health*. 2019;13(1):58-80.
 37. Padmawidjaja IA, Chao RK. Parental beliefs and their relation to the parental practices of immigrant chinese americans and european americans. *Asian american parenting and parent-adolescent relationships*: Springer; 2010. p. 37-60. https://doi.org/10.1007/978-1-4419-5728-3_3
 38. Jafarisani H, Hejazi Z, Vagharizamharir Z. Study of effect of group Investigation method on the development of students' social skill. *Journal of cognitive strategies in learning*. 2017;4(7):23-41.
 39. Abolghassemi A, Poorkord M, Narimani M. The relationship of social skills and self-efficacy with tendency to substance use in adolescents. *Journal of sabzevar university of medical sciences*. 2009;16(4):181-8.
 40. Jalil-Abkenar SS, A'shouri M, Afrouz GA. The effect of social behaviors training on improvement of the social skills of adolescents with intellectual disability. *Archives of rehabilitation*. 2013;14(3):31-40.
 41. Hajizadeh N. relationship between parenting style with students' social skills. *Conference on new research in iran and the world in psychology and educational sciences, law and social Sciences* 17 May, conference center of shiraz university international division. 2017.
 42. Khan mohammad zade Z, Hani hizani A. Comparison of social skills, positive thinking skills and problem-solving methods in male and female students at the 3rd degree of high school in zahedan. *Sociology of education journal*. 2018;11(11):88-98.
 43. Abu taleb Tf. Parenting styles and children's social skills as perceived by jordanian mothers of preschool children. *Early child development and care*. 2013;183(11): 1646-1660. <https://doi.org/10.1080/03004430.2012.744988>